

"Сметам дека Државната изборна комисија, во овој состав, со ова искуство, со помош на стручните служби, ќе направи претстојните претседателски и локални избори да ги организира на највисоко можно ниво. Не би сакал да давам оценки за ниту едни избори, но сега знам дека овие мора да бидат најдобри", истакна претседателот на ДИК, Александар Новаковски, на Работилницата посветена на претстојните избори во Република Македонија.

"ДИК нема да толерира било какви нерегуларности или неправилности. Тоа го покажа и за време на предвремените парламентарни избори, кога и стариот состав на ДИК поништи околу 190.000 гласови, и тоа со едногласни одлуки. Посебен акцент ќе дадеме на санкционирањето на прекршителите, било тоа да се членови на изборните органи, било тоа да се други учесници", вели првиот човек на ДИК.

ПРВИТЕ ЛУЃЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ПРАВДА И НА ДИК ДАВААТ ГАРАНЦИЈА ЗА КОРЕКТНО ГЛАСАЊЕ

ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА

"Во втората половина на март 2009 г. треба да се спроведат фер и демократски локални и претседателски избори. Поради тоа, мислам дека мора да се вложат сите напори и правни средства за да се остварат овие цели. Значи, тргнувајќи од значењето на изборниот процес, од функциите кои треба да се остварат со донесувањето на Измените и дополнувањата на Изборниот законик, мислам дека може да се констатира дека Законикот е донесен во една целосна транспарентна постапка, во соработка со сите политички партии, со надлежните државни органи вклучени во спроведувањето на изборниот процес и со меѓународните организации", истакна министерот за правда, Михајло Маневски, на Работилницата за избори, која ја организираа Државната изборна комисија и Директоратот за политички прашања на Советот на Европа, чија канцеларија во Скопје дава логистичка поддршка.

Со ОБСЕ, со ОДИХР и со претставниците од Венецијанската комисија се разговарало за клучните прашања, односно за надградба на правната рамка на изборното законодавство. При тоа, може да оцени дека усвоените Измени и дополнувања на Изборниот законик практично се резултат на постигнатиот висок степен на консензус, кој бил изразен преку политичка волја за предложените и усвоените решенија во Изборниот законик. Со ова препораките од Извештајот на ОБСЕ и на ОДИХР целосно се внесени во Измените и дополнувањата на ИЗ.

"Познато е дека парламентарните избори во 2006 г. се спроведоа според ИЗ, кој беше донесен во март истата година. Тој беше донесен во март истата година. Којаш се изврши кодификација на изборното законодавство и во тие измени на Законикот практично беа вградени во сите досегашни сознанија и беа во-

ведени прашањата за нормативите на оваа област. Но, сепак се покажа дека некои од прашањата кои беа уредени во ИЗ, особено оние кои се однесуваа на изборната кампања мораа да претрпат промена. Поради тоа, во текот на 2007 г. Министерството за правда, во соработка со МОСТ и со ОБСЕ и ОДИХР, имаа заеднички проект кој, пред сè, се однесува на спроведувањето на одредбите, кои се однесуваат на финансирањето на изборната кампања и околу некои други прашања како, на пример, пренесувањето на надлежноста на евиденцијата и заштитата на избирачкото право. Овие измени беа подготвени со висок степен на политички консензус. Тогаш тие измени не беа внесени во Изборниот законик, но сега се направи, кога се вршеа измени во Изборниот законик за спроведените парламентарни избори од 1 јуни 2008 г.", вели министерот за правда.

Тој потсети на Извештајот на набљудувачката мисија на ОБСЕ и на ОДИХР, за предвремените парламентарни избори во јуни 2008 г., во кои беа констатирани нерегуларностите во изборниот процес. Затоа во препораките на ОДИХР и ОБСЕ повторно се укажа на доградба на правната рамка и на јакнењето на капацитетот на изборната администрација. Потоа се зборуваше за прашањата за изборната кампања, за финансирањето на изборната кампања, за медиумското претставување на изборните процедури, заштитата на избирачкото право и особено на изборните нерегуларности и потребата за преземање ефикасни мерки на одговорност за нивно спречување.

Познато е дека политичките пораки кои беа испраќани во изминатиот период на патот кон целосна евроинтеграција на Република Македонија, јасно ставаја до знаење дека овие проблеми мора да се надминат, особено кога станува збор за нерегуларностите и за инцидентите при спроведувањето на изборите. Затоа мора да се обезбеди де-

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Претстојните локални и претседателски избори во Република Македонија ќе бидат најзначајна демократска карика за влез во Европската унија, во тој контекст сите ветуваат дека ќе бидат миротворци и на своите партиски "кучиња", "бодигардови" и насилници нема да им дозволат да го уриваат избирачкиот процес. Но, тоа го ветуваа и пред одржувањето на предвремените парламентарни избори во јуни 2008 г. Истото го зборуваа и во 2006 г., како и пред тоа, во 2004 г., во 2002 г., во 1998 година итн. Што значи дека ни се повторува истата црно-бела слика изразена низ партиската волја, преточена во изборната насилна навика, која не се менува. Затоа општ е впечатокот дека оценката за групно гласање, насилство, како и за други изборни ексцеси, длабоко навлегуваат во националните и во државните интереси, кои всушност се и главната причина за неостварувањето на сонот - датум за преговори за влез во Унијата.

Зошто тоа изборно "репете" го јадеме цели 18 години? Зарем да им го правиме "кеифот" на политичарите, кои нè држат во балканската зандана?

Оваа дилема треба да ја разрешат граѓаните, кои наивно гласаат за фаџи, а не за понудена изборна програма, која ако не се исполнителна треба да бара политичка, но и кривична одговорност, се разбира, доколку некој од политичарите ја злоупотребиле службената положба.

МАКЕДОНИЈА ЗАРОБЕНА ВО НЕИЗВЕСНОСТ, СТРАВ И ПОЛЕМИКА

"Мислам дека граѓаните не можат да бидат заложници на поединци или на групи, кои рушат елементарни човекови права, како што е правото на слобода на изјаснување и на легалното и демократско спроведување на изборите. Правото на глас е уставно право. Правото на глас не е преносливо или не е земено право, туку и непосредно и лично право, уставно право на секој граѓанин, кој се здобил со тоа право", потенцира министерот за правда Михајло Маневски.

мократско изјаснување и изразување на волјата на граѓаните.

"Насилството покажано во текот на изборната кампања во 2008 г., самото насилство на денот на изборите на дел од избирачките места, кршењето и полнењето на гласачките кутии, одземањето на гласачки материјал, семејното гласање, спречувањето на слободното изјаснување на гласачите и други нередовности, оставија лоша слика врз целиот изборен процес, кој повеќе не смее да се повтори и тој мора да се спречи со сите правни средства.

Секој кој го нарушил изборниот процес мора да биде повикан на одговорност и да сноси законски последици. Тој процес мора да се спроведе без непосредно одолговлекување. Значи, за да можеме да забележиме позитивно подобрување на изборната атмосфера, особено за нејзино успешно спроведување, треба да се исполнат трите услови - компоненти на изборниот процес, а тоа секако е однесувањето на избирачите, на политичките партии и на државните институции. Сите како учесници во изборниот процес треба да го поттикнат владеењето на правото и почитувањето на законите од оваа област, како клучни

фактори за придонес во демократскиот развој на Република Македонија", оцени Маневски.

РЕГИСТАР НА ДОНАЦИИ

Поаѓајќи од препораките и од ваквите потреби во Изборниот законик се вградени одредни измени со кои се предвидува надлежност за заштита на избирачкото право, кое сега не беше во рамките на Врховниот суд, туку тоа се пренесе на Управниот суд на РМ.

"Исто така, се предвидува нова надлежност на ДИК, таа може да поднесува барања за казнено гонење на лицата, кои направиле изборни прекршоци. Тоа право досега ДИК го немаше. Потоа предвидено е кандидатот за пратеник да не е осуден со правосилна пресуда на казна затвор повеќе од шест месеци. Обврска е на кандидатот за пратеник да даде и писмена изјава, заверена на нотар, дека не соработувал со органите на државна безбедност, како и писмена изјава за национална припадност. Во надлежност на ДИК преминува и водењето на Избирачкиот список, што досега беше во рамките на Министерството за правда. Ова право треба да се оствари до 1 септември 2009 г. И она што е многу значајно, дел од одредбите на ИЗ се однесува на финансирањето на изборната кампања, бидејќи тие се наменети за спречување на политичката корупција. Со нив се уредуваат изворите на средствата за финансирање на кампањата, како и следење на финансирањето од страна на надлежните државни органи. Тоа се Државниот завод за ревизија и другите институции вклучени во овој процес. Мислам дека ова прашање е многу значајно, тоа што се уреди со закон. Еден сегмент се однесува на медиумското претставување, бидејќи и тука имаше определени забелешки, кои се во надлежност

на Советот за радиодифузија. Во овој период треба да се преземат активности во смисла на јакнење на капацитетот на стручната служба на ДИК, едукација на изборните тела, прашања на кои треба да им се посвети исклучително значајно внимание", информира министерот.

Како резултат на политичката согласност, со измените и дополнувањата во ИЗ, во ДИК ќе се изготви програма, ќе се изберат и избирачките одбори.

"Прифатено е она преодно решение, кое беше содржано во Изборниот законик, дека составот на избирачките одбори се определува врз принципот на тоа дека претседателот и два нивни члена и нивните заменици се избираат од редовите на државната и јавната администрација, по еден член предлагаат партиите на власт и политичките партии во опозиција, кои на последните избори за пратеници освоиле најголем број гласови. Посебен акцент е ставен на финансирањето на изборната кампања. Кампањата не смее да се финансира од неидентификувани извори, а со законот е определено што се смета за донација. Тука е предвидена можноста за утврдување на потеклото на таа донација. Значи, постои можност да се утврди потеклото на таа донација и за тоа треба да се води регистар за донации. Во овој дел се зголемува и износот на средствата кои можат да се потрошат за кампања, но по запишан избирач во ИЕ. Финансискиот извештај мора да биде доставен најдоцна 15 дена по завршувањето на изборите и тој да се достави до ДИК, до Државната комисија за спречување на корупцијата, до Државниот завод за ревизија и до Собранието на РМ. Исто така, постои обврска Државниот завод за ревизија да ги објави овие извештаи. Значи, со Законот сега се дефинираат почетокот и завршувањето на изборната кампања. За време на досегашните избори имаше одредени проблеми, дејства, кои подлежат на Законот за спречување на корупцијата. Имено, имаше одредени дејства кога се вработуваа лица, се почнуваа инвестиции, градби итн. Со дефинирањето на почетокот и на завршувањето на кампањата рекламирањето не може да се врши со средства од Буџетот, со средства од локалната самоуправа, и тоа од денот на донесувањето на одлуката за распишување на изборите, па сè до нивното завршување. Во Законот е уредено и прашањето кое се однесува и на Советот за радиодифузија, кој е должен да донесе програма за рамноправно медиумско претставување, кое ќе важи за сите избори, а радиодуфзерите во рок од пет дена од денот на распишувањето на изборите се должни да објават ценовник за медиумско претставување", изјави министерот Маневски, додавајќи дека со денот на предавањето на Избирачкиот список од МП на ДИК, на наредните избори ќе се избираат и три пратеници од дијаспората.